

سرمازدگی بهاره زردآلو و خسارت های ناشی از آن در یک بررسی ۱۸ ساله بمنظور انتخاب ژرم پلاسمهای مقاوم به سرمای بهاره

محمد جواهرده

مرکز تحقیقات کشاورزی استان سمنان - شاهرود

سرمای بهاره آفت و دشمن اصلی تولید کنندگان میوه زردآلو در ایران و سراسر جهان بوده و میزان تولید محصول میوه زردآلو در مناطق زردآلو خیز بستگی به سرمای بهاره داشته بدلیل اینکه گلهای درخت زردآلو در مناطق معتدله زودتر از سایر درختان میوه در بهار شگفته می شوند و به همین دلیل گلهای و بویژه میوه های جوان زردآلو در معرض خطر سرمای بهاره می باشند. بهترین و مناسبترین راه حل مبارزه با سرمای بهاره دستیابی به ژرم پلاسمهای دیرگل یا مقاوم به سرمای بهاره می باشند. ژرم پلاسمهای زردآلو دیر گل همچون بادامهای دیرگل تاکنون پیدا نشده است، اختلاف زمان گلدهی ژرم پلاسمهای زودگل ترین تا دیرگل ترین زردآلو بیش از ۴ روز گزارش نگردیده است. پس تنها راه حل مقابله با سرمای بهاره زردآلو یافتن ژرم پلاسمهای مقاوم به سرما می باشند. از سال ۱۳۶۷ الی ۱۳۸۴ زمان گلدهی (شروع گل، تمام گل و خاتمه گل)، تشکیل میوه، زمانهای وقوع سرمای بهاره و میزان خسارت های ناشی از آن بر روی بیش از ۱۲۰ ژرم پلاسم بومی، داخلی و خارجی (ژنوتیپ، کلن و کولتوار) ثبت شده اند و با زردآلو کولتوار شاهرودی بعنوان شاهد مقایسه گردیده اند.

در نتیجه در طول این سالها، مدت ۶ سال سرمازدگی بهاره بسیار شدید و محصول میوه زردآلو کولتوار شاهرودی ۱۰۰٪ کاهش یافته، مدت ۴ سال نیز عدم سرمازدگی بهاره و بقیه سالها سرمازدگی بهاره نوسان داشته بطوریکه خسارت سرمازدگی حداقل ۲۰٪ و حداکثر ۷۴٪ بترتیب در سالهای ۱۳۷۹ و ۱۳۷۱ بوده است. لیکن گلهای و میوه های جوان تعدادی از ژرم پلاسمهای زردآلو در سالهایی که دماهای بحرانی وجود داشته اند، (در دماهای پائین تر از $2^{\circ}C$ - بمدت بیش از نیم ساعت یک الی سه هفته بعد از تمام گل) در مقابل سرمای بهاره مقاومت نسبی نسبت به شاهد نشان داده اند. مقاومت یا حساسیت این رژیم پلاسمها در مقابل سرماهای بهاره به ۵ گروه بشرح زیر تقسیم گردیده اند.

۱- گروه خیلی مقاوم: در این گروه تنها کولتوار جهانگیری قرار گرفته است و تعدادی ژرم پلاسمهای

محلی

۲- گروه مقاوم: کولتوارهای نوری دیررس بادامی، نوری پیش رس، قربان و استیوت مراغه

۳- گروه نیمه مقاوم: شماره ۳۹، ۴۰ و ۴۶ شاهرود، رویال کبرائی دهملاخه خبیه ای و قاضی جهان

چهارمین کنگره علوم باغبانی ایران، آبان ماه ۱۳۸۴ / ۱۷

۴- گروه حساس: کولیتوارهای شاهرودی، مورپارک، قوامی، نصیری، شمس، شماره ۳۵ و قیصی ۲
شاهرود

۵- گروه خیلی حساس: بیش از ۱۱۰ ژرم پلاسم در این گروه قرار گرفته اند، که مهمترین آنها شماره ۴۸
شاهرود، گلد کیس، ردسویت

مکانیسم مقاومت یا حساسیت به سرماهای بهاره این ژرم پلاسمها بر روی گلها و میوه های جوان باید
بررسی گردند.